

Evaluatie Jeugd en Veiligheid Amsterdam

Omvang jeugdcriminaliteit in Amsterdam in de eerste helft van 1995

Amsterdam, januari 1998

Essy van Dijk
Agnes van Burik

1. Inleiding	1
2. Deelvragen	2
3. Methode	3
4. Resultaten	4
5. Conclusies	5
6. Bijlagen	6
7. Literatuur	7
8. Samenvatting	8
9. Dankwoord	9
10. Aankomst van de rapportage	10
11. Inhoud van de rapportage	11
12. Aankomst van de rapportage	12
13. Inhoud van de rapportage	13
14. Aankomst van de rapportage	14
15. Inhoud van de rapportage	15
16. Aankomst van de rapportage	16
17. Inhoud van de rapportage	17
18. Aankomst van de rapportage	18
19. Inhoud van de rapportage	19
20. Aankomst van de rapportage	20
21. Inhoud van de rapportage	21
22. Aankomst van de rapportage	22
23. Inhoud van de rapportage	23
24. Aankomst van de rapportage	24
25. Inhoud van de rapportage	25
26. Aankomst van de rapportage	26
27. Inhoud van de rapportage	27
28. Aankomst van de rapportage	28
29. Inhoud van de rapportage	29
30. Aankomst van de rapportage	30
31. Inhoud van de rapportage	31
32. Aankomst van de rapportage	32
33. Inhoud van de rapportage	33
34. Aankomst van de rapportage	34
35. Inhoud van de rapportage	35
36. Aankomst van de rapportage	36
37. Inhoud van de rapportage	37
38. Aankomst van de rapportage	38
39. Inhoud van de rapportage	39
40. Aankomst van de rapportage	40
41. Inhoud van de rapportage	41
42. Aankomst van de rapportage	42
43. Inhoud van de rapportage	43
44. Aankomst van de rapportage	44
45. Inhoud van de rapportage	45
46. Aankomst van de rapportage	46
47. Inhoud van de rapportage	47
48. Aankomst van de rapportage	48
49. Inhoud van de rapportage	49
50. Aankomst van de rapportage	50
51. Inhoud van de rapportage	51
52. Aankomst van de rapportage	52
53. Inhoud van de rapportage	53
54. Aankomst van de rapportage	54
55. Inhoud van de rapportage	55
56. Aankomst van de rapportage	56
57. Inhoud van de rapportage	57
58. Aankomst van de rapportage	58
59. Inhoud van de rapportage	59
60. Aankomst van de rapportage	60
61. Inhoud van de rapportage	61
62. Aankomst van de rapportage	62
63. Inhoud van de rapportage	63
64. Aankomst van de rapportage	64
65. Inhoud van de rapportage	65
66. Aankomst van de rapportage	66
67. Inhoud van de rapportage	67
68. Aankomst van de rapportage	68
69. Inhoud van de rapportage	69
70. Aankomst van de rapportage	70
71. Inhoud van de rapportage	71
72. Aankomst van de rapportage	72
73. Inhoud van de rapportage	73
74. Aankomst van de rapportage	74
75. Inhoud van de rapportage	75
76. Aankomst van de rapportage	76
77. Inhoud van de rapportage	77
78. Aankomst van de rapportage	78
79. Inhoud van de rapportage	79
80. Aankomst van de rapportage	80
81. Inhoud van de rapportage	81
82. Aankomst van de rapportage	82
83. Inhoud van de rapportage	83
84. Aankomst van de rapportage	84
85. Inhoud van de rapportage	85
86. Aankomst van de rapportage	86
87. Inhoud van de rapportage	87
88. Aankomst van de rapportage	88
89. Inhoud van de rapportage	89
90. Aankomst van de rapportage	90
91. Inhoud van de rapportage	91
92. Aankomst van de rapportage	92
93. Inhoud van de rapportage	93
94. Aankomst van de rapportage	94
95. Inhoud van de rapportage	95
96. Aankomst van de rapportage	96
97. Inhoud van de rapportage	97
98. Aankomst van de rapportage	98
99. Inhoud van de rapportage	99
100. Aankomst van de rapportage	100

1 Inleiding

1.1 Inleiding

In 1995 hebben het rijk en de vier grote steden van Nederland, waaronder Amsterdam, voor een periode van vier jaar het Convenant Grote Stedenbeleid afgesloten. Onderdeel van dit convenant vormt het thema Jeugd en Veiligheid. Onder dit thema is een drietal convenantsdoelen geformuleerd, waarvan de eerste, kort samengevat, luidt dat het aantal jongeren dat in de convenantsperiode met de politie in aanraking komt, ten gevolge van preventieve en repressieve inspanningen, zal dalen met 30 procent. De wijze waarop de gemeente Amsterdam dit (en andere doelstellingen) wil realiseren, is neergelegd in het onderdeel Jeugd en Veiligheid van het Amsterdamse beleidsprogramma ter bestrijding van de jeugdcriminaliteit, Binden of Boeien.

Conform de voorwaarden voor de rijksfinanciering van de projecten Jeugd en Veiligheid, zal worden nagegaan in hoeverre het eerste convenantsdoel behaald is. Hiertoe heeft de Gemeente Amsterdam het advies- en onderzoeksbureau Van Dijk, Van Soomeren en Partners opdracht gegeven om gedurende de looptijd van het Convenant jaarlijks de omvang van de jeugdcriminaliteit in Amsterdam in kaart te brengen. Het onderhavige rapport bevat de meting voor het jaar 1995.

Voor de analyse van de omvang van de jeugdcriminaliteit zijn voorwaarden gesteld, welke zijn neergelegd in de notitie 'Eenheid van Begrip II'¹. In dit onderzoek wordt hier zoveel mogelijk aan vastgehouden. In dit verband dient wel vermeld te worden dat de zogenaamde risico-groep niet is beschreven. In 1997 heeft de gemeente Amsterdam de Stichting Intraval opdracht gegeven tot een inventariserend onderzoek naar beschikbare gegevens ten aanzien van trends in jeugdcriminaliteit. Dit onderzoek maakt duidelijk dat er weinig specifieke Amsterdamse gegevens beschikbaar zijn waarmee de zogenaamde risicogroep in kaart gebracht kan worden. Op basis van beschikbare onderzoeksliteratuur (Ferweda e.a 1996) kan wel een aantal criteria geformuleerd worden die bepalen of een jongere tot de risicogroep behoort. Deze criteria zijn echter zo algemeen en breed dat een groot deel van de Amsterdamse jeugd tot de risicogroep gerekend kan worden. In overleg met de opdrachtgever (gemeente Amsterdam) is daarom besloten om deze groep niet nader in beeld te brengen.

1.2 Onderzoeksverantwoording

In de notitie 'Eenheid van Begrip II' wordt onderscheid gemaakt tussen de leeftijdsgroepen 0-11 jaar, 12-17 jaar en 18-24 jaar. Over de eerstgenoemde groep is echter weinig kwantitatieve informatie voorhanden. Dit komt vooral omdat verdachte jongeren uit deze leeftijdscategorie nergens structureel worden geregistreerd. Voor informatie over deze groep is men daarom afhankelijk van speciaal voor deze groep opgezet onderzoek. De resultaten uit dit onderzoek hebben daarom alleen betrekking op de leeftijdsgroepen 12-17 jaar en 18-24 jaar.

Noot 1 Notitie "Eenheid van Begrip II" Gemeenschappelijk begrippenkader ten behoeve van GSB-rapportage. Ministerie van Justitie, maart 1997.

Voor het vaststellen van de omvang van de jeugdcriminaliteit onder jongeren in de leeftijd van 12 tot 24 jaar, is gebruikt gemaakt van de volgende informatiebronnen:

- informatie van de politie Amsterdam-Amstelland;
- informatie van Bureau Halt Amsterdam-Amstelland.

Deze bronnen worden hieronder nader toegelicht.

De informatie die door de politie Amsterdam-Amstelland is aangeleverd, betreft een bestand met verdachten in de leeftijd van 12 tot 24 jaar, die in Amsterdam wonen en waarvoor in de eerste helft van 1995 binnen de gemeente Amsterdam een verbaal van oplossing is opgemaakt. Een verbaal van oplossing is een proces-verbaal waarin een verdachte als (mogelijke) dader gekoppeld is aan één of meerdere gepleegde feiten².

Verdachten waarvan een oplossingsverbaal is opgemaakt worden meestal ter kennis van het Openbaar ministerie gebracht, waarna een strafrechtelijke afhandeling volgt. Het is echter ook mogelijk dat hun zaak geseponeerd wordt. Dit kan zowel door de politie als door Justitie geschieden, en om verschillende redenen. Afhankelijk van het type sepot blijft de verdachte wel of niet in het politiebbestand (en dus in het onderzoeksbestand) geregistreerd. Een persoon blijft wel geregistreerd bij alle sepots die door de politie worden afgegeven. Ook blijven verdachten geregistreerd bij Justitie-sepots om één van de volgende drie redenen: een persoon is ten onrechte als dader aangemerkt, het feit is niet strafbaar en de dader is niet strafbaar. Bij de volgende Justitie-sepots wordt het betreffende antecedent volledig uit het bestand verwijderd: gebrek aan bewijs, zaak niet ontvankelijk en burgerrechter niet bevoegd.

In de richtlijnen voor deze evaluatie, zoals geformuleerd in de notitie 'Eenheid van Begrip II', wordt, als peildatum, een voorkeur uitgesproken voor de datum waarop een delict is gepleegd. Dit stuitte in de praktijk echter op bezwaren. De delictdatum is in relatief veel gevallen namelijk onbekend of beslaat een (langere) periode. Bij een selectie op delictdatum zou in ieder geval de eerstgenoemde groep buiten beeld blijven. Besloten is daarom om, zoals bij de politie gebruikelijk is, uit te gaan van de zogenaamde antecedent-datum. Dit is de datum waarop het politieonderzoek is afgesloten en de dader(s) (eventueel) ter kennis van het parket worden gebracht.

Voor het verkrijgen van het politiebbestand met statistische verdachteninformatie zijn diverse databasebestanden uit HKS aan elkaar gekoppeld. Dit is gebeurd door de heer Jan Spijkerman van de Centrale Recherche Dienst Amsterdam Amstelland. Bovendien is het noodzakelijk dat, voordat met bewerking en analyse van de gegevens wordt aangevangen, uitgebreide 'opschoning' plaats vindt. De 'opschoning' is bijvoorbeeld noodzakelijk omdat de invoer van de gegevens is niet altijd eenduidig en consequent heeft plaats gevonden en omdat de door de politie gehanteerde invoercodes voor dit onderzoek omgecodeerd moeten worden. Bovendien worden de data op 'delict-niveau' aangeleverd, dat wil zeggen dat in het bestand personen aan delicten zijn gekoppeld. De data moeten dus geaggregeerd worden tot een bestand op verdachtenniveau, dat wil zeggen een bestand waarin voor elke geregistreerde verdachte wordt weergegeven welke delicten hij/zij in zijn/haar criminele loopbaan heeft gepleegd³.

Noot 2 Van gepleegde delicten wordt in bepaalde gevallen aangifte gedaan, maar in andere gevallen niet. Soms omdat dit onmogelijk, zoals bijvoorbeeld het geval is bij het delict rijden onder invloed. Soms omdat de aangifte-bereidheid ontbreekt. Dit is bijvoorbeeld vaak het geval bij drugsdelicten. In dit onderzoek zijn zowel delicten zonder als delicten met aangifte-verbalen opgenomen.

Noot 3 Overigens zijn de bestanden volledig geanonimiseerd. Een persoon wordt weergegeven met een nummer, waarvan alleen de politie de personalia kent.

Deze 'opschoning' is door de onderzoekers uitgevoerd.

Verder zijn in 1995 ook jongeren in de leeftijdscategorie 12-17 jaar naar Bureau Halt doorgestuurd. Eén van de kerntaken van dit bureau is het uitvoeren van alternatieve straffen voor jongeren van 12 t/m 17 jaar, die voor de eerste keer in contact met de politie komen. Door via Halt een alternatieve straf te vervullen, krijgen deze jongeren de kans om vooralsnog uit het justitiële circuit te blijven. Het uiteindelijke doel is dat jongeren op deze manier worden behoed voor een verdere stap in de criminaliteit. De jongeren die in 1995 naar Bureau Halt zijn doorverwezen, werden alleen daar geregistreerd. Ze zijn dus niet in het politiebestand '95 opgenomen. Voor dit onderzoek is daarom gebruik gemaakt van een apart, door Bureau Halt Amsterdam-Amstelland aangeleverd, bestand. Vanaf het jaar 1996 zullen Haltzaken wel in het HKS-bestand worden geregistreerd.

In dit onderzoek wordt, in overeenstemming met de richtlijnen zoals geformuleerd in de notitie 'Eenheid van Begrip II', alleen gerapporteerd over de *eerste helft* van het jaar 1995. Alle resultaten in dit rapport hebben dus betrekking op de eerste zes maanden van het jaar 1995, tenzij nadrukkelijk anders wordt vermeld.

In dit onderzoek wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende type jeugdige daders, namelijk daders die behoren tot de zogenaamde harde kern, licht-criminelen, first-offenders en Halt-jongeren. De indeling van de jeugdige verdachten in deze categorieën is gebaseerd op de richtlijnen, zoals geformuleerd in de notitie 'Eenheid van Begrip II' en wordt beschreven in bijlage 1.

1.3 Samenvatting

De meting Jeugd en Veiligheid Amsterdam 1995 heeft betrekking op twee groepen jongeren.

1 Alle jongeren van 12 tot 25 jaar:

- die in Amsterdam wonen;
- waartegen een of meer PV's zijn opgemaakt in de eerste helft van 1995;
- voor een of meer delicten gepleegd in Amsterdam;
- waarbij dit PV niet door Justitie werd geseponneerd wegens gebrek aan bewijs, zaak niet ontvankelijk of burgerrechter niet bevoegd.

2 Alle jongeren van 12 tot en met 17 jaar:

- die in aanraking kwamen met de politie en op grond daarvan,
- in de eerste helft van 1995 door Bureau HALT zijn afgehandeld.

1.4 Leeswijzer

De rapportage is als volgt opgebouwd.

Hoofdstuk 1 vormt een inleiding op het onderzoek. Hierin is tevens de onderzoeksverantwoording opgenomen. Hoofdstuk 2 biedt een algemene beschrijving van de omvang van de jeugdcriminaliteit in de eerste helft van 1995 in Amsterdam. In hoofdstuk 3 worden drie type criminele jongeren met elkaar vergeleken, namelijk jongeren die tot de harde kern behoren, licht-criminelen en first-offenders. In hoofdstuk 4 wordt een beeld geschetst van jongeren die in de eerste helft van 1995 bij Halt terecht zijn gekomen. Hoofdstuk 5 biedt een kwalitatief overzicht van de jeugdcriminaliteit onder jongeren beneden de 12 jaar.

In bijlage 1 wordt beschreven volgens welke criteria de jongeren zijn ingedeeld in de categorieën harde kern, licht-criminelen en first-offenders. In bijlage 2 worden de gebruikte begrippen toegelicht. Bijlage 3 bevat enkele aanvullende tabellen. Hier wordt, wanneer dit relevant is, in het rapport naar verwezen.

Het is mogelijk dat sommige tabellen in dit rapport niet optellen tot een totaal van exact 100%. De oorzaak hiervan is gelegen in het feit dat alle percentages worden afgerond tot hele getallen.

In het rapport wordt, om het leesgemak te vergroten, af en toe gesproken over 'gepleegde delicten' en 'daders'. Dit is formeel gezien echter niet geheel juist. Het bestand bevat namelijk jongeren die *verdacht* worden van het plegen van een feit. Of zij dit feit inderdaad gepleegd hebben, zal nog moeten blijken.

Wanneer gesproken wordt over het jaar 1995, dan wordt steeds bedoeld de eerste helft van 1995, dat wil zeggen, de maanden januari tot en met juni 1995.

2 Jeugdcriminaliteit 1995

2.1 Inleiding

In de eerste helft van 1995 heeft de politie van Amsterdam voor in het totaal 1.614 verdachten, in de leeftijd van 12 t/m 24 jaar en woonachtig te Amsterdam, één of meer oplossingsverbalen opgemaakt. Een deel van deze verdachten is aan Justitie voorgeleid, een deel van de zaken is geseponeerd. In dit hoofdstuk volgt een beschrijving van de persoonskenmerken van de totale verdachtengroep. Van de verdachten die zijn voorgeleid aan Justitie wordt tevens een beschrijving van de door hen gepleegde delicten gegeven.

2.2 Persoonskenmerken

In onderstaande tabel staat het aantal jongeren waarvoor in de eerste helft van 1995 een oplossingsverbaal is opgemaakt. Het aantal aangehouden verdachten in de leeftijd van 12-17 jaar ligt echter hoger dan in de tabel wordt vermeld. Dit komt omdat niet voor alle aangehouden jongeren in deze leeftijdscategorie een proces-verbaal wordt opgemaakt⁴. In bepaalde gevallen wordt een zogenaamd 'summier rapport' opgemaakt. In zo'n rapport staan minder gegevens over de verdachte en het gepleegde feit dan in een proces-verbaal. Bovendien worden verdachten waarvan een summier rapport is opgemaakt, niet geregistreerd in het politiebested HKS. Omdat de gegevens in het HKS de basis vormen voor dit hoofdstuk, is het aantal verdachten van 12-17 jaar dus een onderschatting van het werkelijke aantal.

Tabel 2.1 Leeftijd van jongeren

leeftijd	aantal	%
12-17 jaar	512	32
18-24 jaar	1.102	68
totaal	1.614	100

Eénderde van de jongere verdachten is jonger dan 18 jaar en daarmee strafrechtelijk minderjarig. Tweederde behoort tot de jongeren die wettelijk gezien volwassen zijn.

In de onderstaande tabel wordt het aantal jeugdige daders in Amsterdam afgezet tegen de bevolkingssamenstelling van Amsterdam⁵.

Noot 4 De politie hanteerde in 1995 hiervoor geen duidelijke criteria. Gedacht moet echter worden aan jongere daders en lichte vergrijpen. In 1996 hebben de PG's richtlijnen inzake het sepot/verbaliseringsbeleid opgesteld.

Noot 5 Peildatum: 1 januari 1995
Bron: O + S, het Amsterdamse Bureau voor Onderzoek en Statistiek

Tabel 2.2 Aantal jongeren als percentage van de bevolking Amsterdam

	verdachten	bevolking	proportie van de bevolking
	abs.	abs.	%
12-14 jaar	112	18.986	0,6
15-17 jaar	400	18.157	2,2
18-20 jaar	485	22.252	2,2
21-24 jaar	617	51.051	1,2
totaal	1.614	110.446	1,5

In de leeftijdsgroepen 15-17 en 18-20 jaar is het percentage jongeren dat van het plegen van een delict verdacht wordt het hoogst, namelijk 2,2%. Onder de jongeren van 12 tot 14 jaar is deze het laagst. Ook onder jongeren van 21-24 jaar is het percentage verdachten laag. Dit wordt onder meer veroorzaakt door het feit dat het aantal jongeren dat in Amsterdam woont in deze leeftijdscategorie hoog is, door de aanwezigheid van studenten in de hoofdstad.

In de onderstaande tabel staat het geslacht van de in 1995 geverbaliseerde jongeren.

Tabel 2.3 Geslacht van jongeren (in %)

	12-17 jaar	18-24 jaar	totaal
man	88	86	87
vrouw	12	14	14
totaal	100	100	100

Het merendeel van de jongere daders is van het mannelijke geslacht. Een-achtste bestaat uit meisjes. Onder de minderjarige verdachten bevinden zich vrijwel net zoveel meisjes als onder de meerderjarige.

In de onderstaande tabel wordt weergegeven in welke stadsdelen de in de eerste helft van 1995 geverbaliseerde jongeren wonen.

Tabel 2.4 Stadsdeel van woonplaats van jongeren (in %)

stadsdeel	12-17 jaar	18-24 jaar	totaal verdachten	totaal bevolking
Baarsjes	4	6	5	6
Binnenstad	4	8	7	10
Bos en Lommer	8	5	6	5
Buitenveldert	0	1	0	5
De Pijp	6	5	6	5
Geuzenveld-Slotermeer	7	5	6	5
Noord	12	11	12	11
Oost	4	6	6	5
Osdorp	7	4	5	5
Oud-West	2	4	4	4
Slotervaart/Overtoomse Veld	7	4	5	5
Watergraafsmeer	3	2	2	3
West. Havengebied	-	-	-	0
Westerpark	5	5	5	5
Zeeburg	6	5	5	5
Zuid	2	3	3	7
Zuidoost	23	20	21	14
onbekend	1	4	3	-
totaal	100	100	100	100

In vergelijking met de bevolkingsomvang is het percentage aangehouden verdachten in het stadsdeel Zuidoost het hoogst. In de stadsdelen Buitenveldert, Zuid en de Binnenstad is het percentage verdachten daarentegen lager dan op grond van de bevolkingsgegevens kan worden verwacht.

Verder blijkt dat minder- en meerderjarige verdachten nauwelijks van elkaar verschillen in de stadsdelen waaruit zij afkomstig zijn. Het grootste verschil heeft betrekking op de Binnenstad, waaruit het percentage meerderjarige verdachten 4% hoger is dan onder de minderjarige verdachten.

In de tabel 2.5 wordt de etniciteit van de jeugdige verdachten weergegeven. Volgens de huidige, landelijk vastgelegde, definitie is een persoon allochtoon indien hij of zij zelf of ten minste één van diens ouders niet in Nederland is geboren. De registratie van etniciteit binnen HKS beperkt zich alleen tot gegevens omtrent geboorteland en nationaliteit van de verdachten zelf en niet van de ouders. Daarom kunnen allochtonen 'van de tweede generatie' binnen dit registratiesysteem niet goed worden onderscheiden.

Om allochtonen toch enigszins te kunnen onderscheiden van autochtonen wordt in dit onderzoek *zowel het geboorteland als de nationaliteit van verdachten in aanmerking genomen*. Indien een persoon een niet-Nederlandse nationaliteit heeft en/of niet in Nederland is geboren, dan wordt deze persoon als 'allochtoon' aangemerkt. Hiermee wordt dus afgeweken van de landelijke definitie, waardoor de uitspraken in dit hoofdstuk een beperkte

reikwijdte hebben⁶. Het aantal 'allochtone' verdachten is volgens de door ons gehanteerde definitie in ieder geval een onderschatting van het werkelijke aantal.

Tabel 2.5 Etnische herkomst van jongeren (in %)

etnische herkomst	12-17 jaar	18-24 jaar	totaal
Nederland	48	43	45
Ned. Antillen	5	4	4
Suriname	11	17	15
Marokko	27	21	23
Turkije	5	5	5
overig	4	11	9
totaal	100	100	100

Van de jonge daders is ruim de helft van 'allochtone' afkomst. Onder deze groep jongeren bevinden zich relatief veel Marokkanen en Surinamers. Vooral onder de minderjarige verdachten is het percentage Marokkanen relatief hoog.

In de onderstaande tabel wordt de 'etnische' herkomst van de jeugdige verdachten afgezet tegen de 'etnische' bevolkingssamenstelling van de jeugd te Amsterdam⁷. Voor de bevolkingscijfers is hierbij dezelfde definitie voor allochtonen gehanteerd als in de rest van dit onderzoek.

Tabel 2.6 Etnische herkomst van jongeren als percentage van de bevolking Amsterdam

etnische herkomst	verdachten	bevolking	proportie van de bevolking
	abs.	abs.	%
Nederland	719	67.426	1,1
Ned. Antillen	71	1.364	5,2
Suriname	239	8.111	2,9
Marokko	366	10.581	3,5
Turkije	82	6.425	1,3
Overig	137	16.539	0,8

Het percentage geregistreeerde daders is onder Antillianen het hoogst, namelijk ruim vijf procent. Ook het percentage Marokkanen en Surinamers dat in de eerste helft van 1995 is aangehouden is relatief hoog.

Uit tabel 2.6 kan tevens worden afgeleid dat 39% van de bevolking (tussen 12-24 jaar) 'allochtoon' is. Binnen de totale onderzoeksgroep van aangehouden jongeren ligt dit percentage echter op 55% (tabel 2.5).

Noot 6 Om deze reden worden de begrippen 'etniciteit' en 'allochto(n)en' in dit rapport steeds tussen aanhalingstekens geplaatst.

Noot 7 Peildatum: 1 januari 1995.

Bron: O + S, het Amsterdamse Bureau voor Onderzoek en Statistiek

Er is dus een oververtegenwoordiging van 'allochtonen' in de groep aangehouden jongeren.

In de onderstaande tabel wordt het percentage jongens en meisjes binnen de 'etnische' dadergroepen weergegeven.

Tabel 2.7 Geslacht van jongeren naar etnische herkomst (in %)

etnische herkomst	jongens	meisjes	totaal
Nederland	85	15	100
Ned. Antillen	76	24	100
Suriname	80	20	100
Marokko	96	4	100
Turkije	95	5	100
overig	80	20	100

Onder Marokkaanse en Turkse jeugdige verdachten bevinden zich aanmerkelijk minder meisjes dan onder de andere 'etnische' groepen. Onder Antillianen en Surinamers is het percentage meisjes daarentegen iets hoger dan bij de rest.

In HKS wordt een zogenaamde gevarenclassificatie gehanteerd, welke tot doel heeft politiemedewerkers op de hoogte te brengen van eventuele bijzonderheden van de betreffende verdachten⁸. Van de verdachten onder de 18 jaar kreeg in het totaal 13% in de eerste helft van 1995 één of meer gevarencodes mee. Voor de groep van 18-24 jaar ligt dit percentage twee keer zo hoog, namelijk op 29%. Welke gevarencodes het betreft staat in de onderstaande tabel. Omdat de verdachten meerdere gevarencodes kunnen krijgen, telt de tabel niet op tot de eerdergenoemde percentages.

Tabel 2.8 Gevarencodes van jongeren (in %)

gevarcodes	12-17 jaar	18-24 jaar	totaal
alcoholist	0	2	1
harddruggebruiker	2	17	12
medische indicatie	1	1	1
vuurwapengevaarlijk	5	6	6
verzetpleger	6	11	9
vluchtgevaarlijk	1	1	1
zelfmoordneiging	0	0	0

Verdachten in de leeftijd van 18-24 jaar krijgen veel vaker dan minderjarige verdachten de code harddruggebruiker. Ook wordt hen vaker de code verzetpleger toegekend.

Noot 8 Registratie van deze gevarencodes vindt echter niet geheel eenduidig en consequent plaats. Zo vindt registratie met betrekking tot de code harddruggebruiker alleen plaats als de verdachte zelf aangeeft dat het opgehelderde feit verband houdt met zijn/haar verslaving. Voor de andere codes bestaan weer andere (diffuse) aanwijzingen. Verdere vertekening vindt plaats doordat een eenmaal toegekende gevarencode aan alle vroegere en toekomstige antecedenten worden toegevoegd, ook als de gevarencode niet (meer) van toepassing is.

2.3 Gepleegde delicten

In onderstaande tabel staat het totaal aantal delicten, dat de groep jeugdige verdachten in de eerste helft van 1995 in Amsterdam pleegde. In deze tabel is ook het aantal delicten dat zij *gemiddeld* pleegden opgenomen.

Tabel 2.9 Gemiddeld en totaal aantal gepleegde delicten

	gemiddeld aantal	totaal aantal	totaal %
12-17 jaar (n = 512)	2,4	1.236	27
18-24 jaar (n = 1.102)	3,1	3.368	73
totaal (n = 1.614)	2,9	4.604	100

In de eerste helft van 1995 worden de verdachten uit dit onderzoek verantwoordelijk geacht voor het plegen van 4.604 delicten. Gemiddeld pleegden zij drie delicten per persoon. Minderjarige daders pleegden gemiddeld minder delicten dan daders in de leeftijd van 18-24 jaar.

Niet alle proces-verbalen van de groep jongere verdachten hebben tot een strafrechtelijke afhandeling geleid; een aantal zaken is geseponeerd⁹. In onderstaande tabel wordt weergegeven hoeveel jongeren in de eerste helft van 1995 een sepot kregen. Omdat jongeren in de onderzoeksperiode bij meerdere zaken betrokken kunnen zijn, kunnen jongeren ook zowel geseponeerde als justitie-zaken op hun naam hebben staan. Deze jongeren zijn in de tabel opgenomen in de categorie 'beide'.

Tabel 2.10 Sepots van jongeren (in %)

	12-17 jaar	18-24 jaar	totaal
aangemeld bij het Openbaar Ministerie	85	85	85
geseponeerd	11	11	11
beide	4	4	4
totaal	100	100	100

Het merendeel van de jongere verdachten werd, voor de delicten die zij in de eerste helft van 1995 pleegden, doorgestuurd naar Justitie. Van 11% van de jeugdige daders werd de zaak geseponeerd. 4% kreeg een sepot, maar werd in de onderzoeksperiode ook voor één of meer delicten naar Justitie doorverwezen. Het aantal geseponeerde zaken is onder minderjarige verdachten net zo hoog als onder de meerderjarige.

Aansluitend is onderzocht welke delicten de jonge verdachten in de eerste helft van 1995 pleegden. Het resultaat staat in tabel 2.11. In deze tabel zijn alleen jongeren opgenomen die voor één of meer delicten doorgestuurd zijn naar Justitie. Dit is dus voor 89% van de jongeren het geval. De jongeren die alleen bij een zaken betrokken waren, die later geseponeerd zijn, zijn buiten de analyse gehouden¹⁰.

Noot 9 Zie ook paragraaf 1.2

Noot 10 Wanneer een zaak geseponeerd wordt, wordt het aangerekende delict in het registratiesysteem vervangen door de melding dat de zaak geseponeerd is. De delicten die deze groep werd aangerekend zijn daarom ook niet meer te achterhalen.

In de tabel zijn alleen de tien meest gepleegde delicten opgenomen. Een tabel met een specificatie van *alle* door de jeugd gepleegde delicten is opgenomen in bijlage 3. Omdat de jongeren verschillende delicten gepleegd kunnen hebben, telt de tabel niet op tot 100%. Bovendien wordt in de tabel geen onderscheid gemaakt in de frequentie waarmee een delict is gepleegd: de vermelde percentages betreffen dus het percentage jongeren dat een bepaald type delict in de eerste helft van 1995 minstens één keer pleegde.

Tabel 2.11 Gepleegde delicten (in %)

	12-17 jaar	18-24 jaar	totaal
gekwalificeerde diefstal ¹	28	26	27
eenvoudige diefstal ²	14	14	14
diefstal in vereniging	16	11	12
diefstal met geweld	22	11	15
openlijke geweldpleging zwaar	11	7	8
vuurwapenwet	6	9	8
handel in harddrugs	2	8	6
bedreiging	7	6	6
vernieling	6	6	6

¹ Hiertoe worden onder meer de delicten 'diefstal in vereniging met braak' en 'inbraak in woning' gerekend.

² Hiertoe worden onder meer de delicten 'winkeldiefstal' en 'fietsendiefstal' gerekend.

Vermogensdelicten worden door de jongeren het meest gepleegd. In de meeste gevallen gaat het om gekwalificeerde diefstal. Opvallend is dat minderjarige jeugdcriminelen zich ook vaak schuldig maken aan diefstal met geweld; zij doen dat veel vaker dan meerderjarige jeugdcriminelen.

Onderzocht is of meisjes en jongens verschillen in het type delict dat zij plegen. De resultaten staan in onderstaande tabel.

Tabel 2.12 Gepleegde delicten naar geslacht (in %)

	12-17 jaar		18-24 jaar		totaal	
	j	m	j	m	j	m
gekwalificeerde diefstal ¹	31	8	28	8	29	8
eenvoudige diefstal ²	13	19	13	25	13	23
diefstal in vereniging	14	25	9	19	11	21
diefstal met geweld	24	6	12	4	16	5
openlijke geweldpleging zwaar	11	11	7	5	8	7
vuurwapenwet	6	2	9	10	8	8
handel in harddrugs	2	-	8	6	6	4
bedreiging	7	2	6	2	7	2
vernieling	6	2	7	3	7	3

¹ Hiertoe worden onder meer de delicten 'diefstal in vereniging met braak' en 'inbraak in woning' gerekend.

² Hiertoe worden onder meer de delicten 'winkeldiefstal' en 'fietsendiefstal' gerekend.

Vermogensdelicten worden door zowel jongens als meisjes het meest gepleegd. Jongens worden echter vaker van gekwalificeerde diefstal en diefstal met geweld verdacht en meisjes van eenvoudige diefstal en diefstal in vereniging.

Verder blijkt dat zowel minder- als meerderjarige jongens zich vaker dan meisjes schuldig maken aan bedreiging en vernieling.

In de onderstaande tabel wordt nagegaan of jongeren van verschillende 'etnische' herkomst¹¹ ander type delicten plegen. In deze analyse zijn alleen de 'etnische' groepen meegenomen, die naar verhouding het sterkst in de daderpopulatie vertegenwoordigd zijn. Dit zijn Nederlanders, Marokkanen en Surinamers.

Tabel 2.13 Gepleegde delicten naar etnische herkomst (in %)

	Nederlanders	Marokkanen	Surinamers
gekwalificeerde diefstal ¹	23	33	19
eenvoudige diefstal ²	11	15	11
diefstal in vereniging	11	18	7
diefstal met geweld	10	14	21
openlijke geweldpleging zwaar	10	7	5
vuurwapenwet	8	5	8
handel in harddrugs	3	11	16
bedreiging	5	7	5
vernieling	7	5	3

¹ Hiertoe worden onder meer de delicten 'diefstal in vereniging met braak' en 'inbraak in woning' gerekend.

² Hiertoe worden onder meer de delicten 'winkeldiefstal' en 'fietsendiefstal' gerekend.

Surinamers worden vaker dan Marokkanen en Nederlanders verdacht van diefstal met geweld. Op de andere vermogensdelicten scoren Marokkanen juist relatief hoog. Vooral gekwalificeerde diefstal wordt door deze groep vaak gepleegd: eénderde van de Marokkanen maakte zich hier in de eerste helft van 1995 schuldig aan.

Verder valt op dat Nederlanders minder vaak van de handel in harddrugs verdacht worden dan Surinamers en Marokkanen.

2.4 Conclusies

In de eerste helft van 1995 heeft de politie van Amsterdam voor in het totaal 1.614 verdachten, in de leeftijd van 12 t/m 24 jaar en woonachtig te Amsterdam, één of meerdere verbaalen van oplossing opgemaakt. Een verbaal van oplossing is een proces-verbaal waarin een verdachte als (mogelijke) dader gekoppeld is aan één of meerdere gepleegde feiten. Deze jongeren worden over het algemeen ter kennis van het parket gebracht, waarna hen een proces wacht. Eentiende van de jongeren in de onderzoeksgroep kreeg echter een sepot, waardoor zij niet in het justitiële circuit belandden. Een zeer kleine groep jongeren kreeg weliswaar een sepot, maar werd in de onderzoeksperiode ook voor één of meer zaken naar Justitie

Noot 11 Dat wil zeggen jongeren die buiten Nederland geboren zijn en/of een buitenlandse nationaliteit hebben.

doorverwezen.

Eénderde van de jongere verdachten is jonger dan 18 jaar en behoort daarmee tot de strafrechtelijk minderjarigen. De rest behoort tot de jongeren die wettelijk gezien volwassen zijn.

In vergelijking met de bevolkingsomvang is de criminaliteit onder jongeren in de leeftijd van 15-20 jaar het hoogst. Onder de jongeren van 12 tot 14 jaar is deze het laagst. Ook onder jongeren van 21-24 jaar is het percentage verdachten relatief laag. Dit kan echter deels verklaard worden uit het feit dat de bevolkingsomvang voor deze leeftijdsgroep boven gemiddeld is door de aanwezigheid van studenten in de hoofdstad.

Wanneer de woonplaats van de aangehouden jongeren in ogenschouw wordt genomen, dan valt op dat alleen in het stadsdeel Zuidoost het percentage aangehouden verdachten hoger is dan op grond van de bevolkingsomvang mag worden verwacht. In de stadsdelen Buitenveldert, Zuid en de Binnenstad is het percentage verdachten in vergelijking met de bevolkingsomvang juist iets lager.

De meeste jonge daders zijn van het mannelijke geslacht. Onder Marokkaanse en Turkse verdachten is het percentage meisjes het laagst. Verder bevinden zich onder de minderjarige verdachten net zoveel meisjes als onder de meerderjarigen. De emancipatie is dus nog maar in beperkte mate tot het criminele circuit doorgedrongen.

Van de jeugdcriminelen is ruim de helft buiten Nederland geboren en/of in het bezit van een buitenlandse nationaliteit. Bij de totale jeugdbevolking van Amsterdam ligt dit percentage op 29%. Omdat informatie over de herkomst van hun ouders ontbreekt, is deze groep in het verdere onderzoek als 'allochtoon' aangemerkt. Door deze aangepaste definitie is het aantal allochtonen in dit onderzoek echter wel een onderschatting van het werkelijke aantal.

In vergelijking met de bevolkingsomvang is de criminaliteit onder Antillianen het hoogst, namelijk ruim vijf procent. Ook onder Marokkanen en Surinamers is het percentage relatief hoog.

In 1995 wordt de groep jeugdigen verantwoordelijk geacht voor het plegen van 4.604 delicten in Amsterdam. Gemiddeld plegen de jeugdcriminelen in de eerste helft van 1995 drie delicten per persoon. Minderjarige daders plegen gemiddeld minder delicten dan daders in de leeftijd van 18-24 jaar.

In dit onderzoek is tevens gekeken naar het type delict dat de jongeren in de eerste helft van 1995 pleegden. Hieruit blijkt dat het in de meeste gevallen vermogensdelicten betreft. Daarbij worden jongens vaker van gekwalificeerde diefstal en diefstal met geweld worden verdacht en meisjes van eenvoudige diefstal en diefstal in vereniging. Verder valt op dat vooral minderjarige jongens zich relatief vaak schuldig maken aan diefstal met geweld.

Aansluitend is onderzocht of jongeren met een verschillende etnische achtergrond ander type delicten plegen. Dit blijkt inderdaad het geval. Surinamers worden vaker dan Marokkanen en Nederlanders verdacht van diefstal met geweld. Marokkanen daarentegen scoren hoog op de rest van de vermogensdelicten. Verder valt op dat Nederlanders minder vaak van de handel in harddrugs verdacht worden dan Surinamers en Marokkanen.

3 Harde kern, lichte criminelen en first-offenders

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de verdachten in de leeftijd van 12-24 jaar, die tot de zogenaamde harde kern behoren. Deze worden vergeleken met licht-criminelen en first-offenders. De wijze waarop de verdachten in deze categorieën zijn ingedeeld wordt uitgebreid beschreven in bijlage 1. Kort samengevat komt het erop neer dat verdachten als first-offender worden aangemerkt als zij in de eerste helft van 1995 voor het plegen van één delict zijn aangehouden en nog nooit eerder met de politie in aanraking zijn geweest¹². Verdachten die wel al eerder met de politie in aanraking zijn gekomen of in de eerste helft van 1995 meer dan één delict pleegden, worden tot de harde kern gerekend als zij in de onderzoeksperiode van twee of meer zware delicten worden verdacht. In alle andere gevallen worden zij beschouwd als licht-criminelen. In de onderstaande tabel zijn de in de eerste helft van 1995 geregistreerde verdachten ingedeeld in de genoemde categorieën.

Tabel 3.1 Type jeugdcriminelen

	12-17 jaar		18-24 jaar		totaal	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
harde kern	180	35	392	36	572	35
lichte criminelen	133	26	382	35	515	32
first-offenders	156	31	209	19	365	23
onbekend	43	8	119	11	162	10
totaal	512	100	1102	100	1614	100

In het totaal behoort eénderde van de jeugdcriminelen tot de zogenaamde 'harde kern'. Minderjarige verdachten behoren vrijwel net zo vaak tot de harde kern als meerderjarige jeugdcriminelen. Wel ligt het percentage first-offenders in deze groep hoger.

Van de first-offenders maakte in het totaal 60% zich schuldig aan een zwaar delict en 40% aan een licht delict. Dit percentage is voor de minder- en meerderjarige verdachten ongeveer gelijk. Van de minderjarige verdachten pleegde 56% een zwaar delict en van de meerderjarige verdachten 63%.

De verdachten waarvan onbekend is tot welke groep zij behoren, zijn in de meeste gevallen verdachten wier zaak geseponneerd is¹³. In een klein aantal gevallen zijn dit verdachten die een delict pleegden dat als 'overig' geregistreerd is. Deze totale groep verdachten wordt in dit hoofdstuk verder buiten de analyses gehouden.

Noot 12 Hierbij moet worden opgemerkt dat jonge verdachten alleen vanaf de leeftijd van 12 jaar door de politie worden geregistreerd. Of de onderzoeksgroep voor die leeftijd al eens is opgepakt, is daarom niet na te gaan. Strikt genomen weten we dus niet of het alleen maar first-offenders zijn.

Noot 13 Zie ook paragraaf 2.1.

3.2 Persoonskenmerken

In de onderstaande tabel wordt het geslacht van de harde kern, licht-criminelen en first-offenders weergegeven.

Tabel 3.2 Geslacht van harde kern, licht-criminelen en first-offenders (in %)

geslacht	harde kern	licht-criminelen	first-offenders
man	93	89	78
vrouw	7	11	22
totaal	100	100	100

Alle drie criminele groepen bestaan voor het grootste gedeelte uit jongens. In de harde kern bevinden zich relatief echter meer jongens en in de groep first-offenders minder.

In onderstaande tabel wordt weergegeven in welke stadsdelen de harde kern, licht-criminelen en first-offenders in de eerste helft van 1995 woonachtig is.

Tabel 3.3 Stadsdeel van woonplaats van harde kern, licht-criminelen en first-offenders (in %)

stadsdeel	harde kern	licht-criminelen	first-offenders	jeugd-bevolking
Baarsjes	4	5	5	6
Binnenstad	6	7	7	10
Bos en Lommer	8	6	5	5
Buitenveldert	0	1	1	5
De Pijp	4	6	7	5
Geuzenveld-Slotermeer	4	8	6	5
Noord	11	10	13	11
Oost	8	5	3	5
Osdorp	6	5	4	5
Oud-West	3	4	4	4
Slotervaart/Overtoomse Veld	5	5	5	5
Watergraafsmeer	3	2	2	3
West. Havengebied	-	-	-	0
Westerpark	5	6	4	5
Zeeburg	6	5	6	5
Zuid	3	2	3	7
Zuidoost	20	22	24	14
onbekend	5	3	3	-
totaal	100	100	100	100

De drie criminele groepen verschillen nauwelijks van elkaar in de stadsdelen waarin zij wonen.

In de onderstaande tabel wordt de 'etnische' achtergrond van de harde kern, licht-criminelen en first-offenders weergegeven. De jongeren zijn hierbij als 'allochtoon' aangemerkt als zij niet in Nederland geboren zijn en/of een niet-Nederlandse nationaliteit bezitten.

Tabel 3.4 Etnische herkomst van harde kern, licht-criminelen en first-offenders (in %)

etnische herkomst	harde kern	licht-criminelen	first-offenders
Nederland	37	46	53
Ned. Antillen	5	6	3
Suriname	18	14	11
Marokko	29	21	18
Turkije	5	4	7
overig	7	9	8
totaal	100	100	100

Jongeren uit de harde kern zijn vaker van 'allochtone' afkomst dan de andere groepen. Vooral Marokkanen en Surinamers zijn in deze groep relatief sterk vertegenwoordigd.

3.3 Opgehelderde delicten

In onderstaande tabel staat het totaal aantal delicten, dat jongeren uit de harde kern, licht-criminelen en first-offenders in Amsterdam *in de eerste helft* van 1995 pleegden. In deze tabel is ook het aantal delicten dat zij *gemiddeld* pleegden opgenomen.

Tabel 3.5 Gemiddeld en totaal aantal delicten, gepleegd door harde kern, licht-criminelen en first-offenders

	gemiddeld aantal	totaal aantal	totaal %
harde kern (n = 572)	5,2	2.968	65
licht-criminelen (n = 515)	2,0	1.037	23
first-offenders (n = 365)	1,0	365	8
onbekend (n = 162)	1,4	225	5
totaal (n = 1.614)	2,8	4.595	100

Tweederde van alle gepleegde delicten kwam voor rekening van de harde kern. De harde kern pleegt gemiddeld veel meer delicten dan de licht-criminelen. De first-offenders pleegden, inherent aan de definitie, gemiddeld één delict.

In de onderstaande tabellen staan de type delicten, waarvan de verschillende type jeugdcriminelen in de eerste helft van 1995 worden verdacht. Hiertoe is voor elke groep een top vijf van meest gepleegde delicten samengesteld. Omdat zowel harde kern-jongeren als licht-criminelen als first-offenders volgens de definitie (zie bijlage 1) in principe alle type delicten ge-

pleegd kunnen hebben, kunnen bepaalde delicten in meerdere tabellen voorkomen. Omdat jongeren meerdere verschillende delicten gepleegd kunnen hebben, telt de tabel niet op tot 100%. Bovendien wordt in de tabel geen onderscheid gemaakt in de frequentie waarmee een delict is gepleegd: de vermelde percentages betreffen dus het percentage jongeren dat een delict in de eerste helft van 1995 minstens één keer pleegde.

Tabel 3.6 Meest gepleegde delicten door harde kern (in %)

delict	12-17 jaar	18-24 jaar	totaal
gekwalificeerde diefstal	47	45	46
diefstal met geweld	38	21	26
vuurwapens	10	15	14
openbare geweldpleging	11	7	9
eenvoudige diefstal	9	9	9

Van de harde kern pleegde bijna de helft in de eerste helft van 1995 gekwalificeerde diefstal. Ook diefstal met geweld wordt door deze groep relatief vaak gepleegd, met name door haar minderjarige leden.

Tabel 3.7 Meest gepleegde delicten door licht-criminelen (in %)

delict	12-17 jaar	18-24 jaar	totaal
eenvoudige diefstal	23	20	21
diefstal in vereniging	29	16	20
gekwalificeerde diefstal	16	13	13
vernieling	10	9	10
overige tegen openbare orde en gezag	2	7	6

Eenvoudige diefstal en diefstal in vereniging worden door licht-criminelen het meest gepleegd. Minderjarige licht-criminelen plegen daarbij vaker diefstal in vereniging dan meerderjarige licht-criminelen. De laatste groep maakt zich echter iets vaker schuldig aan delicten tegen de openbare orde en gezag.

Tabel 3.8 Meest gepleegde delicten door first-offenders (in %)

delict	12-17 jaar	18-24 jaar	totaal
diefstal in vereniging	21	12	16
gekwalificeerde diefstal	15	13	14
eenvoudige diefstal	10	14	10
openbare geweldpleging zwaar	10	10	10
rijden onder invloed	-	10	6

Meerderjarige first-offenders worden vaker opgepakt voor rijden onder invloed dan minderjarigen. Dit is echter een logisch gevolg van het feit dat minderjarigen nog geen rijbevoegdheid hebben. Ook blijkt dat minderjarige first-offenders zich vaker schuldig maken aan diefstal in vereniging dan meerderjarigen.

Omdat zich binnen de groep harde-kern-criminelen relatief de meeste 'allochtonen' bevinden, is aansluitend onderzocht of 'allochtonen' binnen deze groep van elkaar verschillen in de door hen gepleegde delicten. Hierbij zijn allochtonen wederom als 'allochtoon' bestempeld als zij in het buitenland geboren zijn en/of een buitenlandse nationaliteit bezitten. In deze analyse zijn, naast Nederlanders, alleen de 'allochtone' groepen meegenomen, die naar verhouding het sterkst in de daderpopulatie vertegenwoordigd zijn. Dit zijn Marokkanen en Surinamers.

Tabel 3.9 Gepleegde delicten door harde kern, uitgesplitst naar 'allochtone' herkomst (in %)

delict	Nederlanders	Marokkanen	Surinamers
gekwalficeerde diefstal	50	52	34
diefstal met geweld	24	27	32
vuurwapens	18	8	12
openbare geweldpleging	11	8	8
eenvoudige diefstal	9	8	8

Surinaamse jongeren uit de harde kern maken zich minder vaak aan gekwalficeerde diefstal schuldig dan Nederlanders en Marokkanen. Zij plegen echter vaker diefstal met geweld. Nederlanders plegen iets vaker delicten op het gebied van vuurwapens.

3.4 Conclusies

In dit hoofdstuk zijn jeugdcriminelen die tot de zogenaamde harde kern behoren vergeleken met licht-criminelen en first-offenders. Uit de resultaten blijkt dat de harde kern en de groep licht-criminelen ongeveer net zo groot zijn en elk ongeveer eénderde deel van het totale daderbestand beslaat. De groep first-offenders is iets kleiner en behelst een kwart van het daderbestand. De overige verdachten waren door ontbrekende gegevens niet in te delen en zijn verder buiten de analyses gehouden.

Opvallend genoeg is het percentage minderjarige verdachten dat tot de harde kern behoort vrijwel net zo groot als het percentage meerderjarige jeugdcriminelen. Onder de first-offenders is het percentage minderjarigen dat een zwaar delict pleegde ongeveer net zo groot als onder de meerderjarigen.

Zowel de harde kern-groep als de groep licht-criminelen en first-offenders bestaan voor het grootste gedeelte uit jongens. In de harde kern bevinden zich echter relatief de meeste jongens. First-offenders daarentegen zijn juist iets vaker van het vrouwelijke geslacht. De groepen verschillen nauwelijks van elkaar in de stadsdelen waaruit zij afkomstig zijn.

Uit de resultaten blijkt verder dat jongeren die tot de harde kern behoren gemiddeld veel meer delicten plegen dan de overige groepen. Bijna de helft van deze jongeren pleegde gekwalficeerde diefstal, zoals inbraak (in woning). Ook diefstal met geweld wordt door deze groep relatief vaak gepleegd, met name door de minderjarige harde-kern-criminelen.

Licht-criminelen plegen het vaakst eenvoudige diefstal en diefstal in vereniging. Minderjarige licht-criminelen maken zich daarbij vaker schuldig aan diefstal in vereniging dan meerderjarige. Ook onder de first-offenders maken minderjarigen zich vaker schuldig aan diefstal in vereniging. Meerderjarige first-offenders maken zich naar verhouding vaker schuldig aan rijden onder invloed. Dit laatste is echter een logisch gevolg van het feit dat minderjarigen nog geen rijbevoegdheid hebben.

Uit het onderzoek blijkt dat jongeren uit de harde kern vaker van 'allochtone' afkomst zijn dan jongeren uit de andere groepen. Vooral Marokkanen en Surinamers zijn in deze groep sterker vertegenwoordigd dan in de andere groepen.

Aansluitend is onderzocht of, binnen de groep harde-kern-criminelen, etniciteit samenhangt met het gepleegde type delict. In deze analyse zijn alleen de omvangrijkste 'etnische' groepen meegenomen, namelijk Nederlanders, Marokkanen en Surinamers. Uit de resultaten komt naar voren dat de verschillen beperkt zijn. Surinamers uit de harde kern maken zich naar verhouding iets vaker schuldig aan diefstal met geweld, Nederlanders aan vuurwapendelicten.

4 Halt-jongeren

4.1 Inleiding

Bureau Halt Amsterdam-Amstelland is op 1 september 1989 van start gegaan. Eén van de kerntaken van dit bureau is het uitvoeren van alternatieve straffen voor jongeren van 12 t/m 17 jaar, die voor de eerste keer in contact met de politie komen. Door via Halt een alternatieve straf te vervullen, krijgen deze jongeren de kans om vooralsnog uit het justitiële circuit te blijven. Het uiteindelijke doel is dat jongeren op deze manier worden behoed voor een verdere stap in de criminaliteit.

De eerste vier jaar hielden de Halt-bureaus zich voornamelijk bezig met jongeren die zich schuldig maakten aan baldadigheid en vandalisme. Vanaf 1994 werden ook plegers van diefstal naar Halt verwezen. Met de invoering van het nieuwe jeugdstrafrecht in 1995, is de lijst van delicten die door Halt worden afgedaan verder uitgebreid. De lijst omvat momenteel onder meer de volgende delicten: diefstal, heling, openlijk geweld tegen goederen, vernieling, baldadigheid, brandstichting en het in bezit hebben of afsteken van vuurwerk buiten de toegestane tijden.

In dit hoofdstuk worden de algemene achtergrondkenmerken van de Halt-cliënten beschreven. De resultaten in dit hoofdstuk hebben betrekking op jongeren die in de eerste zes maanden van het jaar 1995 zijn doorverwezen naar Halt. Het betreft een aparte groep, waarvan een bestand is aangeleverd door Bureau Halt Amsterdam-Amstelland. In het HKS-bestand van de politie komen deze jongeren (nog) niet voor¹⁴.

4.2 Algemene kenmerken Halt-cliënten

In tabel 4.1 staat het totale aantal cliënten dat in de eerste helft van het jaar 1995 naar Halt is doorverwezen. In deze tabel is ook het aandeel van jongens en meisjes opgenomen.

Tabel 4.1 Aantal Halt-cliënten, uitgesplitst naar geslacht

periode	instroom abs.	jongens %	meisjes %
januari-juni 1995	417	71	29

De instroom van jongeren bij bureau Halt bedraagt in de eerste helft van 1995 417 jongeren. De meeste jongeren die door Halt worden afgehandeld zijn jongens. Meisjes maken eénderde van de cliëntèle uit.

Uit verdere informatie van het Bureau Halt blijkt dat de instroom van jongeren met name de laatste jaren sterk gestegen is. Dit heeft met een aantal factoren te maken, waaronder de verbeterde samenwerking met de politie, de wettelijke verankering van de positie van het bureau en de uitbreiding van de lijst delicten die bepalen of aan de jongeren een Halt-afdoening wordt aangeboden. De grootste groep Halt-cliënten bestaat nog steeds uit jongens. Het aandeel van meisjes is echter sterk aan het stijgen.

Noot 14 Vanaf 1996 is dat echter wel het geval.

Halt registreert bij de intake van jongeren zowel de geboortedatum als de delictdatum. Door deze gegevens te combineren, is de leeftijd van de cliënten op het moment van het delict berekend. De gemiddelde leeftijd van de Halt-clieënten is 15 jaar. Hierin is geen verschil tussen jongens en meisjes; de gemiddelde leeftijd waarop jongens en meisjes delicten plegen is exact gelijk. In onderstaande tabel staat het aantal Halt-clieënten per leeftijdscategorie.

Tabel 4.2 Leeftijd van Halt-clieënten

leeftijd	abs.	%
11 jaar	3	1
12 jaar	8	2
13 jaar	24	6
14 jaar	71	17
15 jaar	97	23
16 jaar	78	19
17 jaar	69	17
18 jaar	46	11
onbekend	21	5
totaal	417	100

In de tabel is te zien dat het aantal cliënten per leeftijdscategorie geleidelijk oploopt en een piek bereikt bij 15 jaar. Daarna wordt het aantal cliënten per leeftijdscategorie lager.

Volgens de reglementen mogen jongeren in principe twee keer door Halt worden afgehandeld. Een uitzondering wordt gemaakt voor plegers van vuurwerkdelicten. Deze worden, mits zij niet ouder dan 17 jaar zijn, altijd doorgestuurd naar Halt. In tabel 2.3 staat het aantal contacten dat Halt-clieënten in de eerste helft van 1995 met Halt hebben gehad.

Tabel 4.3 Aantal Halt-afdoeningen van Halt-clieënten

aantal Halt-afdoeningen	abs.	%
één	385	92
twee	32	8
totaal	417	100

De meeste cliënten hadden in de eerste helft van 1995 voor het eerst contact met Halt. Slechts 8% kwam voor de tweede keer bij Halt. Wel is er een significant verband met het geslacht van de cliënten: jongens hebben iets vaker twee contacten met Halt dan meisjes (10% jongens versus 5% meisjes).

Volgens het reglement komen jongeren alleen voor een Halt-afdoening in aanmerking als zij nog niet eerder met de politie in aanraking zijn geweest. In de praktijk blijkt het echter voor te komen dat Halt-clieënten wel politie-antecedenten hebben. Hoeveel Halt-clieënten dat zijn wordt in tabel 4.4 weergegeven.

Tabel 4.4 Antecedenten voor Halt

aantal antecedenten	abs.	%
geen antecedenten	397	95
1 antecedent	16	4
2 antecedenten	2	1
3 antecedenten	2	1
totaal	1961	100

Uit de resultaten blijkt dat in het totaal 6% van de Halt-cliënten al eerder contacten met de politie heeft gehad. Het aantal meisjes en jongens met antecedenten voor Halt is relatief gelijk. Wel blijken Halt-cliënten uit de hogere leeftijdscategorieën vaker antecedenten bij de politie te hebben dan jongere Halt-cliënten. Dit is waarschijnlijk enerzijds het gevolg van de gaandeweg verbeterde doorverwijzing naar Halt en anderzijds doordat oudere cliënten langer de tijd hebben gehad om strafbare feiten te plegen.

In tabel 4.5 staat een overzicht van het type delicten dat de Halt-cliënten in de eerste helft van 1995 pleegden. In deze tabel zijn alleen de meest gepleegde delicten opgenomen. Omdat sommige jongeren twee keer naar Halt zijn doorverwezen (en dus twee delicten op hun naam hebben staan), is het totale aantal gepleegde delicten in de tabel hoger dan het aantal Halt-cliënten.

Tabel 4.5 Gepleegde delicten

delicten ¹⁵	abs.	%
winkeldiefstal	214	49
overige diefstal	60	14
graffiti	72	16
baldadigheid/vernieling	75	17
vuurwerkdelicten	9	2
overig	7	2
totaal	437	100

De helft van de Halt-jongeren werd in de eerste helft van 1995 (ook) naar Halt doorverwezen, omdat zij winkeldiefstal pleegden. Daarnaast maakten Halt-cliënten zich vaak schuldig aan baldadigheid/vernieling, graffiti en andere vormen van diefstal.

Noot 15 In de delictgroepen zijn de volgende delicten samengevoegd (tussen haakjes staat steeds het aantal keer dat het delict in de eerste helft van 1995 gepleegd is):
 Winkeldiefstal: winkeldiefstal (214).
 Overige diefstal: diefstal (42); diefstal in vereniging (5); heling (2); illegaal collecteren (2); diefstal/verduistering (1); valsheid in geschrifte (3); inbraak (2); poging tot diefstal (3); diefstal en vernieling (0).
 Graffiti: graffiti (72).
 Baldadigheid/vernieling: baldadigheid (9); baldadigheid cq vernieling (38); baldadigheid met schade (5); baldadigheid/vuurtje stoken (3); brandstichting (5); vernieling in groepsverband (15); brandstichting en winkeldiefstal (0).
 Vuurwerkdelicten: vuurwerkdelicten (9); vuurwerkdelicten met schade (0).
 Overig: belediging (0); bedreiging (2); eenvoudige mishandeling (2); het zich bevinden op verboden terrein (0); verboden wapenbezit (3); joyriding (0); oplichting (0); overige verkeersdelicten (0); rijden zonder rijbewijs (0); anders/onduidelijk.

4.3 Conclusies

In de eerste helft van 1995 zijn in het totaal 417 jongeren doorverwezen naar Bureau Halt. Het grootste gedeelte hiervan bestaat uit jongens. Het aandeel van meisjes wordt echter steeds groter. In de eerste helft van 1995 bedraagt het aantal meisjes 30%. De leeftijd van de Halt-cliënten is gemiddeld 15 jaar. Dit geldt zowel voor jongens als meisjes.

Volgens de reglementen mogen jongeren in principe twee keer door Halt worden afgehandeld. Een uitzondering wordt gemaakt voor plegers van vuurwerkdelicten. Deze worden, mits zij niet ouder dan 17 jaar zijn, *altijd* doorgestuurd naar Halt. In de eerste helft van 1995 kwam in het totaal 8% van de Halt-cliënten voor de tweede keer. Jongens blijken vaker meerdere contacten met Halt te hebben dan meisjes.

In principe komen jongeren -uitgezonderd plegers van vuurwerkdelicten- alleen voor een Halt-afdoening in aanmerking als zij nog niet eerder met de politie in aanraking zijn geweest. In de praktijk blijkt echter dat met name een aantal oudere Halt-cliënten al politie-antecedenten heeft. Dit heeft waarschijnlijk met een aantal factoren te maken, waaronder de verbeterde samenwerking met de politie, de wettelijke verankering van de positie van het bureau in 1995 en de uitbreiding van de lijst delicten die bepalen of aan de jongeren een Halt-afdoening wordt aangeboden.

In dit onderzoek is tevens nagegaan welk type delicten de Halt-cliënten in de eerste helft van 1995 pleegden. Hieruit blijkt dat de helft van de Halt-jongeren voor het plegen van winkeldiefstal naar Halt is doorverwezen. Daarnaast maken Halt-cliënten zich vaak schuldig aan baldadigheid/vernietiging, graffiti en andere vormen van diefstal.

5 12-minners

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de omvang van de criminaliteit onder criminele jongeren tot 12 jaar. De (kwantitatieve) informatie over deze groep is echter zeer beperkt van omvang, vooral omdat structurele registratie van deze groep vooralsnog ontbreekt. Om toch een beeld te krijgen heeft de gemeente Amsterdam in 1997 opdracht gegeven aan de Stichting Intraval om de beschikbare gegevens over deze groep te inventariseren. Dit onderzoek, getiteld 'Voorstudie naar trends in jeugdcriminaliteit' (Groningen, oktober 1997), vormt de basis voor de in dit hoofdstuk gepresenteerde gegevens.

5.2 12-minners

Een beeld schetsen van de omvang van de jeugdcriminaliteit onder jongeren tot 12 jaar is geen sinecure, omdat de beschikbare kwantitatieve informatie over deze groep jongeren zeer beperkt is. Zo hanteert de politie geen vastgelegde en consequent uitgevoerde procedures voor aangehouden 12-minners. Wel is het uitgangspunt bij de politie dat van aangehouden 12-minners geen proces-verbaal wordt opgemaakt, maar een zogenaamd 'summier rapport 2'. Deze summiere rapporten worden niet verwerkt in het automatische gegevensbestand van de politie (HKS). Hierdoor is informatie over deze groep vrijwel alleen beschikbaar via speciaal hiervoor opgezet dossieronderzoek. Zo heeft het WODC een onderzoek verricht naar strafbare feiten gepleegd door kinderen in de leeftijd van 7-11 jaar in onder meer Amsterdam. Hiertoe hebben zij gesprekken gehouden met sleutelfiguren in deze stad. Ook hebben zij gebruik gemaakt van beschikbare (handmatige) politie-registraties¹⁶. Zowel uit de gesprekken met de sleutelfiguren als de politiecijfers komt naar voren dat het om een relatief kleine groep gaat. Het percentage jongeren dat wegens strafbare feiten bij de politie geregistreerd is, bedraagt (als percentage van de bevolking in die leeftijdsgroep) in Amsterdam in 1995 0,6%. Ten opzichte van het jaar daarvoor is dit percentage gelijk gebleven. Het merendeel van de delicten betreft overtredingen van relatief onschuldige aard. (Winkel)diefstallen en vernieling komen het meest frequent voor. Dit neemt niet weg dat zich wel incidentele probleemgevallen voordoen.

5.3 Conclusies

In dit hoofdstuk is getracht een beeld te geven van de omvang van de criminaliteit onder jongeren tot 12 jaar. Over deze groep is echter nauwelijks informatie beschikbaar. Uit de summiere informatie die wel aanwezig is, wordt duidelijk dat de criminaliteit beperkt van omvang is. Het gaat om een relatief kleine groep, die zich voor het merendeel aan relatief onschuldige delicten schuldig maakt, zoals (winkel)diefstallen en vernieling. Dit neemt echter niet weg dat zich wel incidentele probleemgevallen voordoen.

Noot 16 Politie en Halt.

6 Samenvatting

In 1995 hebben het rijk en de vier grote steden van Nederland, waaronder Amsterdam, voor een periode van vier jaar het Convenant Grote Stedenbeleid afgesloten. Onderdeel van dit convenant vormt het thema Jeugd en Veiligheid. Onder dit thema is een drietal convenantsdoelen geformuleerd, waarvan de eerste, kort samengevat, luidt dat het aantal jongeren dat in de convenantsperiode met de politie in aanraking komt, ten gevolge van preventieve en repressieve inspanningen, zal dalen met 30 procent. De wijze waarop de gemeente Amsterdam dit (en andere doelstellingen) wil realiseren, is neergelegd in het onderdeel Jeugd en Veiligheid van het Amsterdamse beleidsprogramma ter bestrijding van de jeugdcriminaliteit, Binden of Boeien.

In dit rapport wordt een beeld gegeven van de omvang van de jeugdcriminaliteit in de eerste helft van 1995. Hierna volgen nog rapportages over 1996 en volgende jaren, waarin nagegaan wordt in hoeverre het eerste convenantsdoel behaald is.

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van kwantitatieve informatie over de omvang van de jeugdcriminaliteit, zoals geregistreerd bij de politie en Bureau Halt Amsterdam-Amstelland. Verder wordt er zeer summier gerapporteerd over de 4 jeugdcriminaliteit onder 12-minners.

In deze samenvatting worden de belangrijkste conclusies uit het onderzoek herhaald.

Omvang jeugdcriminaliteit

In de eerste helft van 1995 heeft de politie van Amsterdam voor in het totaal 1.614 verdachten, in de leeftijd van 12 t/m 24 jaar en woonachtig te Amsterdam, één of meerdere verbaalen van oplossing opgemaakt. Een verbaal van oplossing is een proces-verbaal waarin een verdachte als (mogelijke) dader gekoppeld is aan één of meerdere gepleegde feiten. Deze jongeren worden over het algemeen ter kennis van het parket gebracht, waarna hen een proces wacht. Eentiende van de jongeren in de onderzoeksgroep kreeg echter een sepot, waardoor zij niet in het justitiële circuit belandde. Een zeer kleine groep jongeren kreeg weliswaar een sepot, maar werd in de onderzoeksperiode ook voor één of meer zaken naar Justitie doorverwezen.

Eénderde van de jongere verdachten is jonger dan 18 jaar en behoort daarmee tot de strafrechtelijk minderjarigen. De rest behoort tot de jongeren die wettelijk gezien volwassen zijn.

In vergelijking met de bevolkingsomvang is de criminaliteit onder jongeren in de leeftijd van 15-20 jaar het hoogst. Onder de jongeren van 12 tot 14 jaar is deze het laagst. Ook onder jongeren van 21-24 jaar is het percentage verdachten relatief laag. Dit kan echter deels verklaard worden uit het feit dat de bevolkingsomvang voor deze leeftijdsgroep boven gemiddeld is door de aanwezigheid van studenten in de hoofdstad.

Wanneer de woonwijk van de aangehouden jongeren in ogenschouw wordt genomen, dan valt op dat alleen in het stadsdeel Zuidoost het percentage aangehouden verdachten hoger is dan op grond van de bevolkingsomvang

mag worden verwacht. In de stadsdelen Buitenveldert, Zuid en de Binnenstad is het percentage verdachten in vergelijking met de bevolkingsomvang juist iets lager.

De meeste jonge daders zijn van het mannelijke geslacht. Slechts eentiende procent bestaat uit meisjes. Onder Marokkaanse en Turkse verdachten is het percentage meisjes het laagst. Verder bevinden zich onder de minderjarige verdachten net zoveel meisjes als onder de meerderjarigen. De emancipatie is dus nog maar in beperkte mate tot het criminele circuit doorgedrongen.

Van de jeugdcriminelen is ruim de helft buiten Nederland geboren en/of in het bezit van een buitenlandse nationaliteit. Omdat informatie over de herkomst van hun ouders ontbreekt, is deze groep in het verdere onderzoek als 'allochtoon' aangemerkt. Door deze aangepaste definitie is het aantal 'allochtonen' in dit onderzoek echter wel een onderschatting van het werkelijke aantal.

In vergelijking met de bevolkingsomvang is de criminaliteit onder Antillianen het hoogst, namelijk ruim vijf procent. Ook onder Marokkanen en Surinamers is het percentage relatief hoog.

In 1995 wordt de Amsterdamse jeugd verantwoordelijk geacht voor het plegen van 4.604 delicten in Amsterdam. Gemiddeld plegen de jeugdcriminelen in de eerste helft van 1995 drie delicten per persoon. Minderjarige daders plegen gemiddeld minder delicten dan daders in de leeftijd van 18-24 jaar.

In dit onderzoek is tevens gekeken naar het type delict dat de jongeren in de eerste helft van 1995 pleegden. Hieruit blijkt dat het in de meeste gevallen vermogensdelicten betreft. Daarbij worden jongens vaker van gekwalificeerde diefstal en diefstal met geweld worden verdacht en meisjes van eenvoudige diefstal en diefstal in vereniging. Verder valt op dat vooral minderjarige jongens zich relatief vaak schuldig maken aan diefstal met geweld.

Aansluitend is onderzocht of jongeren met een verschillende 'etnische' achtergrond ander type delicten plegen. Dit blijkt inderdaad het geval. Surinamers worden vaker dan de andere 'allochtone' groepen verdacht van diefstal met geweld. Marokkanen daarentegen scoren hoog op de rest van de vermogensdelicten. Verder valt op dat Nederlanders minder vaak van de handel in harddrugs verdacht worden dan Surinamers en Marokkanen.

Harde kern, licht-criminelen en first-offenders

In dit onderzoek zijn jeugdcriminelen die tot de zogenaamde harde kern behoren vergeleken met licht-criminelen en first-offenders. Uit de resultaten blijkt dat de harde kern en de groep licht-criminelen ongeveer net zo groot zijn en elk ongeveer eenderde deel van het totale daderbestand beslaan. De groep first-offenders is iets kleiner en behelst een kwart van het daderbestand. De overige verdachten waren door ontbrekende gegevens niet in te delen en zijn verder buiten de analyses gehouden.

Opvallend genoeg is het percentage minderjarige verdachten dat tot de harde kern behoort vrijwel net zo groot als het percentage meerderjarige jeugdcriminelen. Ook onder de first-offenders is het percentage minderjarigen dat een zwaar delict pleegde ongeveer net zo groot als onder de meerderjarigen.

Zowel de harde kern-groep als de groep licht-criminelen en first-offenders bestaan voor het grootste gedeelte uit jongens. In de harde kern bevinden zich echter relatief de meeste jongens. First-offenders daarentegen zijn juist iets vaker van het vrouwelijke geslacht. De groepen verschillen nauwelijks van elkaar in de stadsdelen waaruit zij afkomstig zijn.

Uit de resultaten blijkt verder dat jongeren die tot de harde kern behoren gemiddeld veel meer delicten plegen dan de overige groepen. Bijna de helft van deze jongeren pleegde gekwalificeerde diefstal, zoals inbraak (in woning). Ook diefstal met geweld wordt door deze groep relatief vaak gepleegd, met name door de minderjarige harde-kern-criminelen.

Licht-criminelen plegen het vaakst eenvoudige diefstal en diefstal in vereniging. Minderjarige licht-criminelen maken zich daarbij vaker schuldig aan diefstal in vereniging dan meerderjarige. Ook onder de first-offenders maken minderjarigen zich vaker schuldig aan diefstal in vereniging. Meerderjarige first-offenders maken naar verhouding vaker schuldig aan rijden onder invloed. Dit laatste is echter een logisch gevolg van het feit dat minderjarigen nog geen rijbevoegdheid hebben.

Uit het onderzoek blijkt dat jongeren uit de harde kern vaker van allochtone afkomst zijn dan de andere groepen. Vooral Marokkanen en Surinamers zijn in deze groep sterker vertegenwoordigd. Dit in tegenstelling tot de groep first-offenders, waar het percentage Marokkanen en Surinamers het laagst is.

Aansluitend is onderzocht of, binnen de groep harde-kern-criminelen, 'ethniciteit' samenhangt met het gepleegde type delict. In deze analyse zijn, naast Nederlanders, alleen de omvangrijkste 'allochtone' groepen meegenomen, namelijk Marokkanen en Surinamers. Uit de resultaten komt naar voren dat de verschillen beperkt zijn. Surinamers uit de harde kern maken zich naar verhouding iets vaker aan gekwalificeerde diefstal schuldig, Nederlanders aan vuurwapendelicten.

Halt-jongeren

In de eerste helft van 1995 zijn in het totaal 417 jongeren doorverwezen naar Bureau Halt. Het grootste gedeelte hiervan bestaat uit jongens. Het aandeel van meisjes wordt echter steeds groter. In de eerste helft van 1995 bedraagt het aantal meisjes 30%. De leeftijd van de Halt-cliënten is gemiddeld 15 jaar. Dit geldt zowel voor jongens als meisjes.

Volgens de reglementen mogen jongeren in principe twee keer door Halt worden afgehandeld. Een uitzondering wordt gemaakt voor plegers van vuurwerkdelicten. Deze worden, mits zij niet ouder dan 17 jaar zijn, *altijd* doorgestuurd naar Halt. In de eerste helft van 1995 kwam in het totaal 8% van de Halt-cliënten voor de tweede keer. Jongens blijken vaker meerdere contacten met Halt te hebben dan meisjes.

In principe komen jongeren -uitgezonderd plegers van vuurwerkdelicten- alleen voor een Halt-afdoening in aanmerking als zij nog niet eerder met de politie in aanraking zijn geweest. In de praktijk blijkt echter dat met name een aantal oudere Halt-cliënten al politie-antecedenten heeft. Dit heeft waarschijnlijk met een aantal factoren te maken, waaronder de verbeterde samenwerking met de politie, de wettelijke verankering van de positie van het bureau in 1995 en de uitbreiding van de lijst delicten die bepalen of aan de jongeren een Halt-afdoening wordt aangeboden.

In dit onderzoek is tevens nagegaan welk type delicten de Halt-cliënten in de eerste helft van 1995 pleegden. Hieruit blijkt dat de helft van de Halt-jongeren voor het plegen van winkeldiefstal naar Halt is doorverwezen. Daarnaast maken Halt-cliënten zich vaak schuldig aan baldadigheid/vernieling, graffiti en andere vormen van diefstal.

Criminaliteit onder jongeren tot 12 jaar

In dit onderzoek is getracht een beeld te geven van de omvang van de criminaliteit onder jongeren tot 12 jaar. Over deze groep is echter nauwelijks informatie beschikbaar. Uit de summier informatie die wel aanwezig is, wordt duidelijk dat de criminaliteit beperkt van omvang is. Het gaat om een relatief zeer kleine groep, die zich voor het merendeel aan relatief onschuldige delicten schuldig maakt, zoals (winkel)diefstallen en vernieling. Dit neemt echter niet weg dat zich wel incidentele probleemgevallen voordoen.

Bijlage 1 Indeling harde kern, licht-criminelen en first-offenders

In dit onderzoek zijn de jeugdige verdachten ingedeeld in de categorieën harde kern, licht-criminelen en first-offenders. Hoe deze indeling tot stand is gekomen wordt in deze bijlage beschreven. Voor deze indeling zijn de richtlijnen in de notitie Eenheid van Begrip gehanteerd.

De jeugdige verdachten zijn op grond van de zwaarte van de door hen gepleegde delicten en de frequentie van delictpleging ingedeeld in de volgende categorieën:

- harde kern
Jongeren die in de meetperiode van zes maanden minimaal twee zware delicten hebben gepleegd waarvoor een proces-verbaal is opgemaakt.
- licht-criminelen
Jongeren die in de meetperiode van zes maanden één licht en/of zwaar delict hebben gepleegd waarvoor een proces-verbaal is opgemaakt en tegen wie ooit eerder een procesverbaal is opgemaakt, dan wel jongeren die in de meetperiode meerdere lichte delicten al of niet in combinatie met één zwaar delict hebben gepleegd waarvoor een proces-verbaal is opgemaakt.
- first-offenders
Jongeren die in de meetperiode van zes maanden één delict hebben gepleegd waarvoor een proces-verbaal is opgemaakt en tegen wie nooit eerder een procesverbaal is opgemaakt.

Hieronder volgt de indeling in zware en lichte delicten volgens de richtlijnen in de notitie 'Eenheid van begrip II'. In dit overzicht zijn tevens de bijbehorende artikelnummers uit het Wetboek van Strafrecht opgenomen.

ZWARE DELICTEN:

afpersing	317*
diefstal met geweld	312*
handel in harddrugs	opiumwet 2*
openlijke geweldpleging zwaar	141
diefstal in vereniging met braak	311.4.5./311.3.4.5
Inbraak in woning	311.5/311.3.5
zware mishandeling	301*/302*/303*/304*/- 306*
verkrachting/aanranding zwaar	242/243
bedreiging met hantering wapen	285*
rijden onder invloed	WvW 26* (cat. 4B en hoger)
doodslag en moord	287/288/289/290/291
brandstichting	157*/158*
valsheidsmisdrijven	208/209/21*/22*/230/- 231/234
verduistering	321/323
bedrog	326*/327/328*/329*/33*
heling	416/417
overige vermogensmisdrijven	311/311.1/311.2/311.3/- 314*/315*/316*/318*/- titel11
gemeenschap met kinderen	244/245
ontucht met bewusteloze/kind	247

ontucht door ouders	249
rijden na ontzegging	WvW 32*
medewerking bloedproef weigeren	WvW 33A*
opiumwet-softdrugs	opiumwet 3*
vuurwapenwet	VWW*/WWM*&DO8/ WWM*&A11 t/m A A16

LICHTE DELICTEN:

eenvoudige diefstal	310
diefstal in vereniging	311.4/311.3.4
rijden onder invloed	WvW 26* (tot cat 4B)
doorrijden na ongeval	WvW 30*
vernieling	350/350.1/351*/352
wederspanningheid	181*/182*
aanranding licht	246
eenvoudige mishandeling	300*
joyriding	WvW 37
belemmeren politie	180
huis-/lokaalvredebreuk	138*/139*
discriminatie	137*
overige misdrijven openbare orde en gezag	13*/14*/150*/177*/- 179*/18*/19*/201
eenvoudige belediging	266/267
dood/zwaar lichamelijk letsel door schuld	307/308
overige misdrijven tegen leven	293
dierenmishandeling	350.2/254*
overige vernielingen	353/354
verduistering in dienstbetrekking	322
schennis der eerbaarheid	239*
overige zedendelicten	248/240*/250*/251bis/- 252*/titel14
dood letsel door schuld	WvW 36*
overige verkeersmisdrijven	WvW 10*/WvW 14*
schuldheling	417BIS

Bijlage 2 Gehanteerde begrippen

Proces-verbaal van oplossing

Een proces-verbaal waarin een verdachte als (mogelijke) dader wordt gekoppeld aan één of meerdere gepleegde feiten.

Antecedent

Een administratieve registratie van de opmaak van een proces-verbaal van oplossing tegen een verdachte. Een proces-verbaal, en dus een antecedent, kan meerdere feiten bevatten.

Beginner

Een persoon waartegen niet eerder dan in het jaar van onderzoek (1995), een proces verbaal werd opgemaakt.

Recidivist

Een persoon waartegen voorafgaand aan het jaar van onderzoek (1995) al één of meerdere processen verbaal werden opgemaakt.

'Allochtoon'

Een persoon die niet in Nederland geboren is en/of die een niet Nederlandse nationaliteit heeft. Hiermee wordt afgeweken van de landelijk vastgestelde definitie waarbij naar het geboorteland van de ouders wordt gekeken.

Bijlage 3 Aanvullende tabellen

In de tabellen B3.1 t/m B3.7 wordt weergegeven voor wat voor feiten de jeugdige verdachten in 1995 bij het arrondissementsparket terecht kwamen. De feiten (en tabellen) zijn hierbij ingedeeld in de volgende negen delictgroepen:

- misdrijven tegen leven en persoon;
- misdrijven tegen openbare orde en gezag;
- vermogensmisdrijven;
- zedendelicten;
- verkeersmisdrijven;
- drugsdelicten, vuurwapendelicten en overige/onbekende delicten.

De percentages in de tabellen zijn proporties van het *totale* aantal verdachten dat in 1995 in Amsterdam ter kennis van het parket is gebracht.

Tabel B3.1 Delicten tegen leven en persoon

	abs.	%
doodslag en moord	49	3
gekwalficeerde mishandeling	74	5
eenvoudige mishandeling	75	5
eenvoudige belediging	12	1
dood/letsel door schuld	-	-
bedreiging	87	6
overige tegen leven	-	-

Tabel B3.2 Delicten tegen openbare orde en gezag

	abs.	%
huis/lokaalvredebreuk	18	1
openbare geweldpleging	118	8
wederspanningheid	-	-
belemmering ambtenaar in functie	36	3
discriminatie	6	0
overig tegen openbare orde en gezag	43	3

Tabel B3.3 Ruwheidsdelicten

	abs.	%
brandstichting	13	1
dierenmishandeling	-	-
vernieling	87	6
overige ruwheidsmisdrijven	-	-

Tabel B3.4 Vermogensdelicten

	abs.	%
valsheidsmisdrijven	58	4
eenvoudige diefstal	202	14
gekwalificeerde diefstal	382	27
diefstal in vereniging	174	12
diefstal met geweld	209	15
afpersing	31	2
verduistering	7	1
verduistering in betrekking	8	1
bedrog	46	3
heling	55	4
schuldheling	-	-
overige vermogensmisdrijven	-	-

Tabel B3.5 Zedendelicten

	abs.	%
schennis	-	-
verkrachting	14	1
aanranding	8	1
gemeenschap met kinderen	6	0
ontucht	5	0
ontucht ouders	-	-
zedendelicten overige	1	0

Tabel B3.6 Verkeersdelicten

	abs.	%
rijden onder invloed	62	4
doorrijden na aanrijding	12	1
rijden na ontzegging	-	-
weigeren bloedproef	-	-
dood/letsel door schuld	3	0
joyriding	1	0
overige verkeersmisdrijven	6	0

Tabel B3.7 Drugs, vuurwapendelicten en overige delicten

	abs.	%
opiumwet harddrugs	84	6
opiumwet softdrugs	17	1
vuurwapens	113	8
overige delicten	58	4